

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	244	06.06.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	122	20.06.2016	22	

6351-2016 (041)

Taloussuunnitelmakauden suunnittelulukujen hyväksyminen

Tiivistelmä:

Kaupunginvaltuustolle esitetään, että se vahvistaisi lauta- ja johtokuntien vuosien 2017 - 2020 suunnitteluluvut.

Kh § 244

Kaupunginjohtaja Aleksi Randell, johtaja Jukka Laiho ja controller Valtteri Mikkola 2.6.2016:

Valtuuston hyväksymä talousarvio ja –suunnitelma 2016 - 2019

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.11.2015 § 197 voimassa olevan taloussuunnitelman vuosille 2016 - 2019. Taloussuunnitelma on seuraavien vuosien osalta alijäämäinen ja talouden tasapainoa tavoitellaan vuoteen 2019 mennessä.

Verotulojen maltillisen kehityksen sekä voimakkaasti heikentyvien valtionosuuksien johdosta talousarviota joudutaan tasapainottamaan lisäämällä toimintatuottoja tai vähentämällä toimintamenoja. Koko taloussuunnitelmakauden aikana kaupungin nettokäyttömien kasvu on erittäin maltillisella tasolla. Tämän kehityksen säilyttäminen antaa mahdollisuuden päästä nettovelkaantumiseen asetettuun tavoitteeseen.

Henkilöstön käyttöön on asetettu taloussuunnitelmassa tavoite 350 henkilötyövuoden (htv) alenemaksi. Suunnitelmien mukaan henkilötyövuosien käytön pitäisi vähentyä 175 htv:lla vuonna 2015 ja 2016. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää nykyisten toimintatapojen ja tehtäväjakoarviointia. Vuonna 2015 työvoiman muutos oli -220 henkilötyövuotta, kun organisaatiomuutosten vaikutukset on huomioitu. Vuoden 2016 aikana muutoksen ennakoidaan olevan -111 henkilötyövuotta ja vuonna 2017 henkilötyövuosien ennakoidaan muuttuvan -103 henkilötyövuotta.

Hyväksytyt toimintasuunnitelmat sisältävät uudistamisohjelmien toimenpiteitä, jotka tähtäävät kaupungin taloudellisen aseman parantamiseen. Suunniteltuja toimenpiteitä on valmisteltu usean vuoden ajan ja niiden läpivientiä tulee aktiivisesti tukea.

Valtuuston hyväksymä talousarviomuutos vuodelle 2016

Vuoden 2015 oletettua parempi tilinpäätös muutti kuluvan vuoden taloudellisten tavoitteiden suunnittelun lähtökohtaa niin paljon, että ennusteeseen sisältyvistä kertaluontoisista eristä huolimatta voimassa olevaa taloussuunnitelmaa oli syytä tasapainottaa muuttamalla vuoden 2016 talousarviota.

Kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto käsitelivät suunnittelupohjan muutosta seminaareissa maaliskuussa 2016. Vuoden 2016 ensimmäisen osavuosikatsauksen yhteydessä kuluvan vuoden talousarviota muutettiin vähentämällä nettoalijäämäistä toimintakatetta 4,7 miljoonalla. Talousarvion tarkistuk-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	244	06.06.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	122	20.06.2016	22	

sesta huolimatta kaupunkitason toimintakatteen kasvu tilinpäätösennusteesta kuluvalle vuodelle on 2,2 %.

Vuoden 2017 talousarvion ja vuosien 2018 - 2020 taloussuunnitelma- kauden suunnittelulukujen laskentaperusteet

Toimintaympäristön muutokset

Osana kaupunkistrategian seurantaan toteutettiin toimintaympäristöanalyysin päivitys, joka antaa tukea myös toiminnan suunnittelulle.

Turun väestö kasvoi vuonna 2015 hieman vajaalla 2100 uudella kuntalaisella. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Turku oli Helsingin ja Vantaan jälkeen kolmanneksi suosituin muuttovoittaja ja Turun saama muuttovoitto onkin kasvanut trendinomaisesti vuodesta 2007 saakka. Mielikuvakyselyn (2016) mukaan Turku oli suomalaisten mielestä toiseksi suosituin kunta Tampereen jälkeen. Yrittäjille suunnatussa kyselyssä Turun elinkeinopolitiikka arvioitiin (2014) Suomen neljänneksi parhaiten onnistuneeksi kunnaksi suurten kaupunkien joukosta.

Vuoden 2015 osalta ehdottoman positiiviseksi asiaksi voidaan nostaa meriteollisuuden toimialan liikevaihdon kehitys, kun saksalainen Meyer Werft lunasti Turun telakan ja on saanut hankittua ison, vuosiksi eteenpäin ulottuvan tilauskannan. Toiseksi strategisesti merkittäväksi asiaksi voidaan nostaa kasvihuonepäästöjen vähentäminen, jossa Turku on edellä hiilineutraaliuteen vuonna 2040 tähtäävää tavoitetta. Positiivista oli myös lentoaseman matkustajamäärien kehitys. Matkustajamäärä nousi vuonna 2015 viitisen prosenttia ja kehitys on jatkunut samankaltaisena vuoden 2016 aikana.

Työttömyysaste on edelleen korkea. Vuoden 2015 lopun 17,7 % työttömyysaste kasvoi edellisestä vuodesta 0,4 prosenttiyksikköä. Kasvuvauhti oli hieman koko maan vastaavaa alhaisempi. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä jatkoi kasvuaan edellisestä vuodesta. Nuorisotyöttömien osuus kaikista työttömistä kuitenkin laski vuoden 2015 aikana. Kuluvan vuoden aikana työttömyys on vastannut viime vuoden kehitystä. Alkuvuodesta työttömyys laskee, mutta erityisesti kesäkuukausina sekä joulukuussa se taas kasvaa. Osin työttömyydestä johtuen Turun taloudellinen huoltosuhde on kuudesta suurimmasta kaupungeista toiseksi korkein.

Seutukuntaohjauksessa tarkastelussa Turun seutukunnan aseman kehitys on positiivinen, sillä BKT/asukas –vertailussa Turun seutukunta oli Helsingin seutukunnan jälkeen toiseksi suurin. Haasteita Turun seutukunnalle aiheuttaa erityisesti tutkimus- ja kehittämismenojen vähäisyys. Yritysten T&K-menojen osuus on selvästi muita suuria seutukuntia pienempi.

Turkulaisten koettu elämänlaatu on parantunut. Turkulaisista yli 70 prosenttia kokee elämänlaatunsa vähintään hyväksi. Myös koettu terveys on hieman parantunut ja yksinäisyyden kokeminen vähentynyt vuoteen 2010 verrattuna. Lastensuojelun kustannukset ovat verraten korkeat, mutta toisaalta tukitoimien piirissä olevien osuus on laskenut. Nuorisotakuun toimenpiteet ovat tuottaneet tulosta ja koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus on laskenut trendinomaisesti vuodesta 2010.

Työttömyyden lisäksi haasteita toiminnan suunnittelulle asettaa kaupungin asuinalueiden eriytyminen. Alueellisesti Turussa on melko suuria eroja koetun

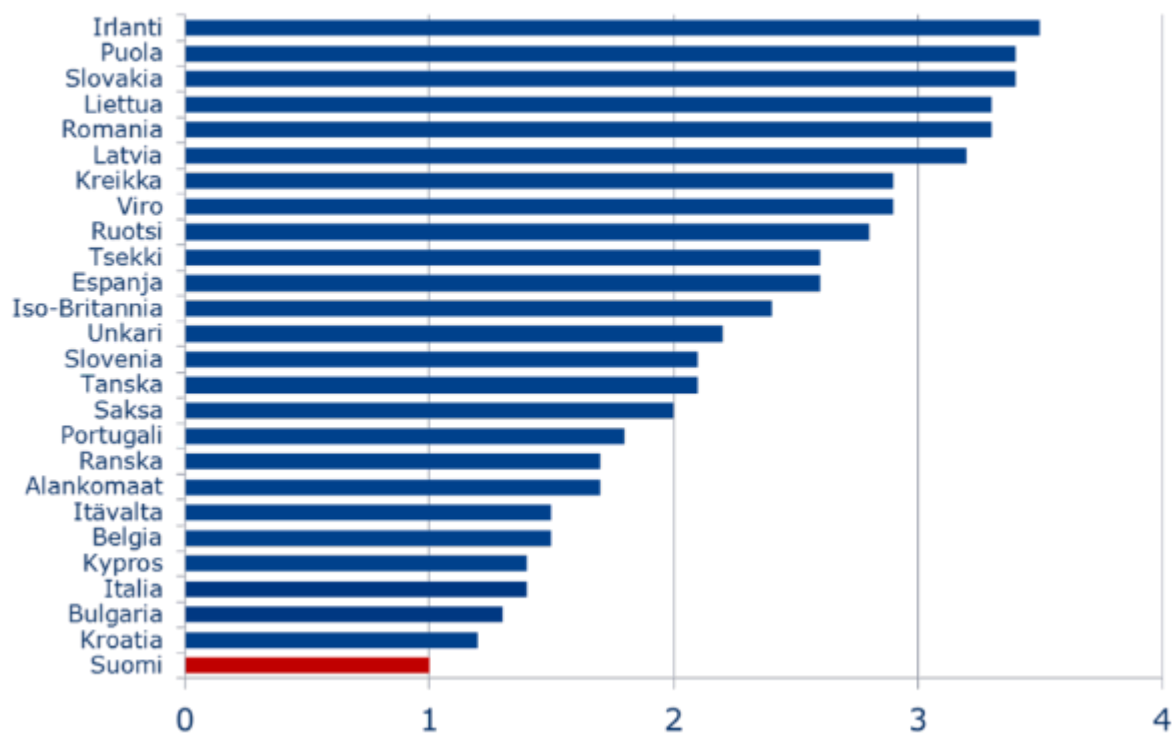
Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	244	06.06.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	122	20.06.2016	22	

hyvinvoinnin, työttömyyden ja tulotason välillä. Myös väestöryhmittäisessä hyvinvoinnin kokemisessa on eroja. Väestöryhmätarkasteluiden osalta heikoin tilanne on yksinasuvilla. Lisäksi myös yksinhuoltajien tilanne on useilla eri mittareilla huono. Vastaavasti korkeasti koulutetut ja kahden aikuisen lapsiperheet pärjäävät eri mittarein tarkasteltuna erittäin hyvin.

Taloustilanteen ja verorahoituksen kehitys

Yleinen taloustilanteen kehitys antaa syytä huoleen myös kuntien taloussuunnitelmissa. Euroopan taloustilannetta varjostaa epävarmuus ja Suomen taloudellisen aseman kehitys nähdään heikkona. Euroopan komission bruttokansantuotteen kasvuennusteissa Suomi on pudonnut hitaimmin kasvavaksi maaksi. Valtiovarainministeriö arvioi huhtikuussa antamassaan ennusteessa bkt:n kasvuksi tälle vuodelle 0,9 %. Vuosina 2017 - 2018 bkt:n arvioidaan kasvavan 1,2 %.

BKT:n kasvuennusteet vuodelle 2016 (muutos-% edellisestä vuodesta)

Lähde: Euroopan komissio, kevään 2015 ennuste

Verotulojen kasvu korreloi bkt:n kasvun kanssa, mutta Turun väestörakenteesta johtuen verotulojen kehitys saattaa kuitenkin poiketa tästä. Alueemme talouskehitys nähdään eri indikaattoreiden valossa muun maan kehitystä positiivisempänä. Tästä syystä kaupungin omat ennusteet ovat jonkin verran Kuntaliiton tai valtiovarainministeriön ennusteita optimistisemmat.

Yleisen taloustilanteen parantamisen eteen on ponnisteltu sekä valtion että kuntien tasolla. Taloustilanteen parantuessa työttömyyden odotetaan alentuvan. Kunnille tämä tarkoittaa työttömyyden aiheuttavien kustannusten vähentymistä ja verotulojen kasvua.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Kaupunginhallitus	244	06.06.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	122	20.06.2016	22	

Verotulojen arvioidaan kehittyvän maltillisesti suunnitelmakaudella. Kunnallisverotulojen arvioidaan kehittyvän positiivisesti. Kuntaliitto arvioi vuoden 2016 kunnallisverokehityksen 0,7 % alhaisemmaksi, mitä suunnittelulukujen pohjana on käytetty. Näkemysero pienenee taloussuunnitelmavuosina.

Yhteisöverotulojen perusteena olevan yhteisöverokertymän ennakoitaan kehittyvän positiivisesti. Kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen korotus päättyi vuoden 2015 lopussa ja tästä syystä yhteisöverotulot tulevat kuitenkin romahtamaan vuoden 2016 aikana. Kuntaliitto arvioi vuoden 2016 yhteisöverotulojen kehityksen 0,9 % alhaisemmaksi, mitä suunnittelulukujen pohjana on käytetty. Näkemysero pysyy samankaltaisena myös taloussuunnitelmavuosina.

Vuodelle 2017 valtio on päättänyt muutoksista yleisen sekä vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajoihin. Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli nousi 0,80 - 1,55 prosentista 0,86 - 1,80 prosenttiin ja vakituisen asuinrakennusten veroprosentti 0,37 - 0,80 prosentista 0,39 - 0,90 prosenttiin. Kuntien tulee siis viimeistään vuoden 2017 kiinteistöverotuksessa nostaa veroprosenttinsa vähintään uusille alarajoille. Turulle muutos tarkoittaa noin miljoonan euron kasvua kiinteistöverotuloihin. Kuntaliiton laskelmassa muutosta ei ole huomioitu.

Valtionosuuksien osalta tilanne on heikompi. Kuntien saamat valtionosuudet tulevat romahtamaan vuonna 2017. Edellinen hallitus on jo aiemmin päättänyt ensi vuodelle kohdentuvasta 50 miljoonan euron leikkauksesta. Valtion mukaan aiemmin päätetyt indeksisäästöt ovat tuottaneet oletettua alhaisemmas- ta inflaatiosta johtuen tavoiteltua pienemmän säästön. Maan hallitus on huhtikuun alussa pitämässään kehysriihessä päättänyt 75 miljoonan euron lisä- leikkauksesta, jossa indeksijäädetyksiä lisätään/korvataan uudella ”juustohöy- lä”-leikkauksella.

Tämän lisäksi valtionosuuksia vähentävät mm. perustoimeentulotuen siirto Kelalle sekä erikoissairaanhoidon kannustinjärjestelmän rahoitus. Muutokset kohdistuvat pääosin kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Taloussuunni- telmaan kirjattu arvio valtionosuuksista saattaa vielä muuttua kesän aikana. Tarkennettu arvio huomioidaan kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä.

Ammatillisen koulutuksen uudistaminen on valmistelussa ja sillä tulee ole- maan vaikutus myös kuntien valtionosuuksiin. Kuntaliitto on arvioinut, että yl- läpitäjäkuntiin kohdistuvia arvioita taloudellisista vaikutuksista saadaan aikai- sintaan kesäkuussa. Uudistuksen kokonaisvaikutus on 190 miljoonaa euroa, joka vähennetään koulutuksen yksikköhintarahoituksesta sekä kuntien valti- onosuuksien omarahoitusosuudesta. Tarkkaa vaikutusta ei ole vielä saatavil- la, mutta viimeisimpien arvioiden mukaan Turun ammatilliseen peruskoulu- tukseen saatava valtionosuus tulee laskemaan 4,6 miljoonaa euroa.

Päätettyjen ja valmistelussa olevien toimenpiteiden lisäksi maan hallitus on huhtikuussa pitämässään kehysriihessä todennut, että kuntiin kohdistuneen säästöt eivät ole toteutumassa täysimääräisinä. Lisäsopeutustarpeeksi on to- dettu 130 miljoonaa euroa ja tasapainovaikutusta haetaan esimerkiksi säätä- mällä kuntien sote-palveluille vähimmäismaksurajat tai päättämällä muista jul- kisen talouden säästöistä tai tulonlisäyksistä, kuten kiinteistöveron alarajan korotuksesta. Päätökset tullaan tekemään vasta vuoden 2017 kehysriihessä, joten niiden vaikutus kohdistuu aikaisintaan vuodelle 2018.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	5
Kaupunginhallitus	244	06.06.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	122	20.06.2016	22	

	TP 2014	TP 2015	STA 2016	STA 2017	STS 2018	STS 2019	STS 2020
Verotulot ja valtionosuudet	982 100	995 900	1 005 213	993 700	1 004 500	1 019 000	1 038 500
		1,4 %	0,9 %	-1,1 %	1,1 %	1,4 %	1,9 %
Kunnallisvero	582 900	594 700	606 000	619 000	627 000	643 000	660 000
Yhteisövero	78 500	86 200	74 000	75 500	77 000	78 500	80 000
Kiinteistövero	47 000	50 000	51 413	52 300	54 000	55 000	56 000
Valtionosuudet	273 700	265 000	273 800	246 900	246 500	242 500	242 500

Verorahoituksen kehitys 2014 - 2020

Turun kaupungin taloustilanne

Kaupungin toimintakatteen kehitys on ollut viime vuosina maltillinen ja muihin suurimpiin kaupunkeihin verrattuna jopa vähäinen. Kertaluontoiset erät ovat jonkin verran parantaneet toimintakatetta, mutta jatkuvan toiminnan kehitys on kyetty pitämään kahtena edellisenä vuonna kiitettävän alhaisena. Tämän tilanteen on jatkuttava myös tulevina vuosina, koska kaupungin tulorahoituksessa ei ole havaittavissa merkittävää kasvua.

Työttömyyden vähentymisellä on merkittävä vaikutus kunnan menoihin. Työmarkkinatuen kuntaosuus on kasvanut merkittävästi viime vuosina, mutta alkuvuoden tietojen perusteella voimakas kasvu on onnistuttu taittamaan. Tällä hetkellä työllisyyden hoitamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia noin 37 miljoonaa euroa vuodessa.

Kuntia koskevien palkkaratkaisujen odotetaan olevan maltillisia. Kattava kilpailukyky sopimus parantaisi Suomen asemaa kansainvälisillä markkinoilla, mikä epäilemättä kiihdyttäisi talouden elpymistä. Työttömyyden aiheuttavien kustannusten on arvioitu laskevan vuodesta 2018 alkaen.

Yleisen taloustilanteen kehityksen seurauksena inflaatio on laskenut jopa negatiiviseksi. Vuonna 2016 inflaation ennustetaan olevan +0,3 %, mutta seuraavina vuosina inflaation ennakoitua kasvavan. Korkotasot on myös pysytellyt hyvin matalana, eikä tilanteeseen ennusteta lähivuosina merkittävää muutosta. Edellä mainituilla tekijöillä on ollut ja tulee olemaan positiivinen vaikutus kaupungin taloustilanteeseen taloussuunnitelmakaudella.

Simuloitu taloussuunnitelma sisältää myös arvion vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä, jonka seurauksena vuoden 2017 satunnaiset tuotot ovat poikkeuksellisen suuret. Verorahoituksen kehitys haastaa kaupungin taloutta tulevina vuosina. Tästä syystä kaupungin taloudellinen kantokyky ei kestä toiminnan kasvattamista tai laadun parantamista. Normaaliin väestöperusteiseen kysynnän kasvuun vastaaminenkin edellyttää toimintamallien uudelleenarviointia.

Palvelutuotannon tuottavuutta tulee lisätä parantamalla kustannustehokkuutta sekä löytämällä uusia kustannustehokkaita, mutta tarpeeseen vastaavia palvelutuotantotapoja. Taloussuunnitelmakaudella käynnissä olevien kehittämistoimenpiteiden edistäminen on ensisijaisen tärkeää, mutta samalla tulee etsiä ja arvioida vaihtoehtoisia toimintamalleja.

	TP 2014	TP 2015	STA 2016	STA 2017	STS 2018	STS 2019	STS 2020
TOIMINTATUOTOT	492 698	508 500	488 069	495 000	502 000	508 000	514 000
Valmistus omaan käyttöön	3 642	3 900	8 000	7 500	7 500	7 500	7 500
TOIMINTAKULUT	1 463 434	1 483 272	1 488 503	1 505 000	1 512 000	1 530 000	1 548 000
TOIMINTAKATE	-967 094	-970 872	-992 434	-1 002 500	-1 002 500	-1 014 500	-1 026 500
<i>-muutos-% (TP/TA/TS)</i>		0,4 %	2,2 %	1,0 %	0,0 %	1,2 %	1,2 %
Verotulot ja valtionosuudet	982 100	995 900	1 005 213	993 700	1 004 500	1 020 500	1 042 500
		1,4 %	0,9 %	-1,1 %	1,1 %	1,6 %	2,2 %
Kunnallisvero	582 900	594 700	606 000	619 000	627 000	643 000	660 000
Yhteisövero	78 500	86 200	74 000	75 500	77 000	80 000	84 000
Kiinteistövero	47 000	50 000	51 413	52 300	54 000	55 000	56 000
Valtionosuudet	273 700	265 000	273 800	246 900	246 500	242 500	242 500
Rahoitustuotot ja -kulut	27 611	27 310	33 347	33 362	37 000	39 857	39 857
VUOSIKATE	42 617	52 338	46 126	24 562	39 000	45 857	55 857
Poistot ja arvonalentumiset	58 509	59 700	55 383	55 813	56 732	56 755	56 755
Satunnaiset tuotot ja kulut	4 018	89 700	0	34 000	4 000	4 000	4 000
TILIKAUDEN TULOS	-11 874	82 338	-9 257	2 749	-13 732	-6 898	3 102
Var. ja rahast. muutokset	8 717	1 800	16 839	933	951	969	969
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 157	84 138	7 582	3 682	-12 781	-5 929	4 071

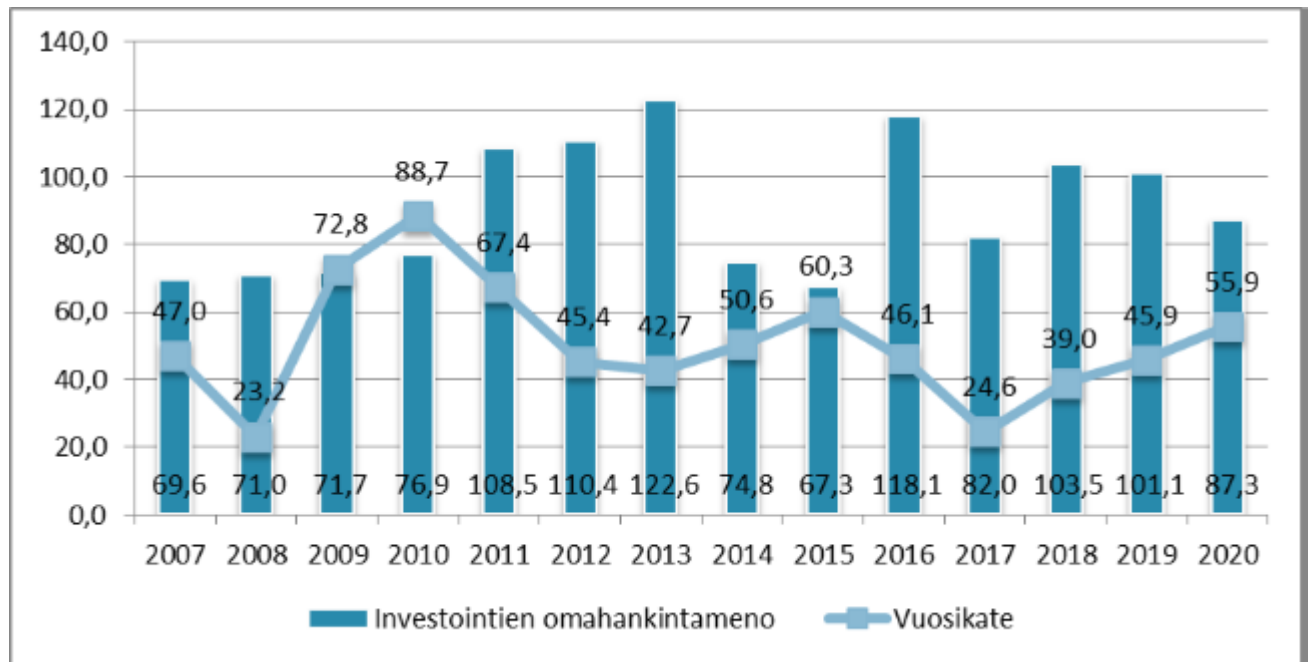
Simuloitu taloussuunnitelma 2016 - 2020 (vuodet 2014 - 2015 vertailukelpoistettu)

Taloussuunnitelmassa ei ole huomioitu SOTE-uudistuksen, uusien työehtosopimusten ja käynnissä olevien investointien vuokramuutosten vaikutuksia. Työehtosopimusten ja investointien vaikutukset tullaan huomioimaan syksyllä kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä.

Verorahoituksen kehitys ja toimintakatteen kehitys eivät ole tasapainossa, joten kaupungin vuosikate tulee heikkenemään merkittävästi ilman toimintaan kohdistuvia muutoksia. Vuosikatteen heikentyminen tulee lähtökohtaisesti myös kasvattamaan kaupungin kokonaisvelkaa.

Kuntasektorin vuosikatteen kehitys on yleisesti laskeva. Vuonna 2017 kaupungin vuosikate tulee romahtamaan pääasiassa edellä kuvattujen valtionosuuksiin kohdennettujen vähennysten johdosta. Tilanne on huono, mutta se vastaa muiden suurimpien kaupunkien tilannetta.

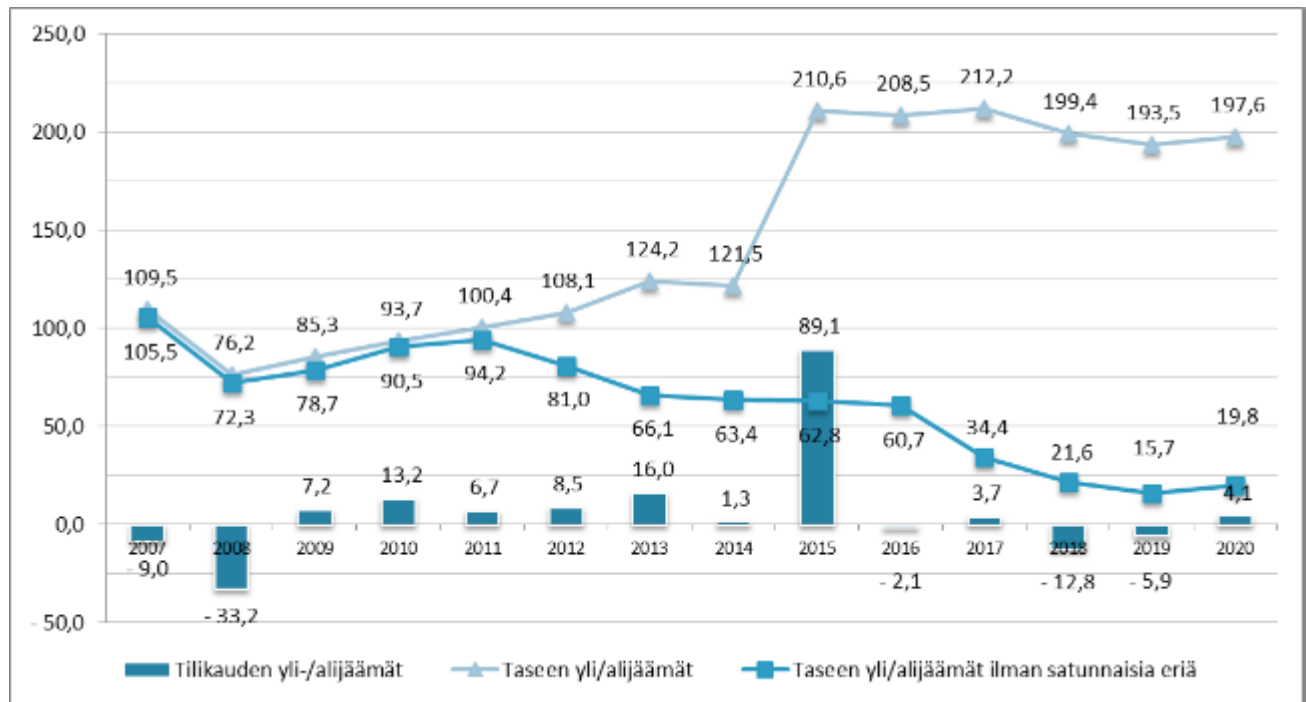
Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tulorahoitus ei riitä kattamaan poistoja ja kasvavaa investointitasoa tullaan kattamaan velkarahalla. Turun talouden kehitys mukaillee Kuntaliiton tekemiä laskelmia kuntasektorin vuosikatteen ja tilikauden tulosten kehityksestä. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta tulee kasvamaan merkittävästi taloussuunnitelmakaudella.

Investointien hankintamenon ja vuosikatteen kehitys 2007 - 2020

Kaupungin taloudellinen asema tullaan arvioimaan rahoituksen näkökulmasta kattavammin syksyllä kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä. Tämänhetkiset arviot tulevat lisäämään kaupungin velkaantumista taloussuunnitelmakaudella noin 50 miljoonaa euroa vuodessa. Osana kaupungin taloudellisen aseman analyysiä tulee myös arvioida kaupungin rahoituksen riittävyys suhteessa taloussuunnitelmakauden investointeihin.

Turun talouden kehitystä kuvaavana mittarina voidaan pitää kertyneiden ylijäämien kehitystä. Vuosina 2009 - 2015 tehdyt ylijäämäiset tilinpäätökset ovat kasvattaneet taseeseen kertyneen ylijäämään 210 miljoonaa euroon. Kun ylijäämistä poistetaan satunnaisina erinä saadut tuotot, on ylijäämiä todellisuudessa syöty vuodesta 2012 lähtien. Jatkuvan toiminnan kehitys on toiminnan uudelleen järjestelyyn tähtäävistä uudistamistoimenpiteistä huolimatta huolestuttavasti alijäämäinen.

Kertyneet ylijäämät 2007 - 2020

Suunnitteluluvut toimielimittäin

Suunnittelulukujen lähtökohtana on voimassa oleva taloussuunnitelma. Vuoden 2016 ensimmäinen osavuosisiksaus osoitti nettomenojen ennusteen olevan 10,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suuremmat. Toimialojen on siis tehtävä suunnitelmat talousarviossa pysymiseksi ja ennustetun ylityksen poistamiseksi.

Suunnittelukauden erikseen huomioitavina riskeinä ovat työmarkkinatuen kuntaosuuden ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kustannuskehitys sekä hallitusohjelman vielä tarkentamattomat vaikutukset. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sosiaali- ja terveyslautakunnan, kaupunginhallituksen ja kasvatus- opetuslautakunnan nyt hyväksyttäviiin suunnittelulukuihin joudutaan tekemään muutoksia syksyn talousarviokäsittelyssä. Riskien vaikutukset vuoden 2017 talousarvioon ja vuosien 2018 - 2020 taloussuunnitelmaan tullaan esittämään syksyllä kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä.

Toimielinkohtaiset käyttötalouden suunnitteluluvut on johdettu koko kaupungin taloussuunnitelmasta ja niissä on huomioitu tiedossa olevat toiminnalliset muutokset. Tarkat käyttötalouden suunnitteluluvut löytyvät liitteestä 1.

Investointien suunnittelulukuihin on tehty pieniä muutoksia ja kokonaisinvestointitasoa on hieman korotettu. Talousarvion laadinnan yhteydessä tullaan tarkentamaan taloussuunnitelman mahdollistavat investointitasot. Tarkat investointien suunnitteluluvut löytyvät liitteestä 2.

Toimialakohtaisia huomioita

Hyvinvointitoimiala

Käynnissä olevat kehittämistoimenpiteet ovat vaikuttaneet positiivisesti erityisesti kotihoidossa sekä terveysasematoiminnassa. Voimassa olevien paino-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	9
Kaupunginhallitus	244	06.06.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	122	20.06.2016	22	

pisteiden (lastensuojelu, palveluohjaus, palveluseteli) painottamista on syytä jatkaa.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin maksuosuuden kehitys on edelleen kaupungin näkökulmasta erittäin haastava. Osapuolten väliseen näkemyseroon on syytä löytää perusteet sekä suunnitelma yhteiseen näkemykseen pääsemiseksi.

Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin toteuttamat rakennemuutosten seurauksena kaupungin maksuosuus on kasvanut. Asiasta on syytä valmistella selvitys, joka voidaan huomioida kevään suunnitteluluvuissa.

Perustoimeentulotuen siirto Kelalle 1.1.2017 alkaen tulee aiheuttamaan sekä toiminnallisia että taloudellisia muutoksia. Vuoden 2016 lopulla myönnettyjen tukipäätösten osalta taloudelliset vaikutukset vuoden 2017 ensimmäisellä kolmanneksella tulee olemaan arviolta 2 miljoonaa euroa. Muiden kustannusten osalta vaikutuksia on vielä vaikea arvioida.

Ostopalvelujen osalta on tunnistettu paine yksikköhintojen korottamiseen, mutta arviota tulee tarkentaa sekä kohteittain että euromääräisesti.

Sivistystoimiala

Valtio on tehnyt toimenpiteitä varhaiskasvatuksen nettomenojen vähentämiseksi. Päätettyjen toimenpiteiden kunnan valtionosuuksia leikkaava negatiivinen vaikutus on tiedossa. Tämän lisäksi valmistelussa on ammatillisen koulutuksen uudistus, joka tulee vaikuttamaan kautta ammatillisen opetuksen yksikköhintarahoitukseen. Arvio Turulle kohdistuvasta yksikköhintarahoitukseen tehtävän leikkauksen vaikutuksesta on 4,6 miljoonaa euroa. Kunnan tulee päättää tarvittavien toimenpiteiden käynnistämisestä talouden tasapainottamiseksi.

Käynnissä olevien investointien vaikutukset vuokriin huomioidaan taloussuunnitelmassa, kun niistä saadaan tarkennetut arviot.

Vapaa-aikatoimiala

Toimialalla suurimmat muutokset taloussuunnitelmakaudella liittyvät investointien valmistumiseen. Kaupunginteatterin, Samppalinnan maauimalan ja palloiluhallin valmistuminen tulee lisäämään toimialan vuokramenoja siten, että jatkuvasta toiminnasta sitä ei kyettäne täysimääräisesti kattamaan. Tarkemmat vaikutukset huomioidaan taloussuunnitelmassa, kun niistä saadaan tarkennetut arviot.

Ympäristötoimiala

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunnan resursoinnit on huomioitu taloussuunnitelmassa ja tästä syystä lautakunnan alijäämäinen toimintakate kasvaa merkittävästi vuonna 2017.

Kiinteistötoimiala

Yleisen taloustilanteen kehittyminen heijastunee kiinteistötoimialalle, mutta tarkempaa arviota vaikutuksista ei tässä vaiheessa ole käytettävissä.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	10
Kaupunginhallitus	244	06.06.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	122	20.06.2016	22	

Kaupunginjohtajan toimiala

Työmarkkinatuen kuntaosuuden sekä työllisyyteen liittyvien toimenpiteiden toimintamenojen kasvu on ollut viime vuosina poikkeuksellisen voimakasta. Yleisen taloustilanteen positiivinen kehitys vaikuttanee myös näihin eriin, mutta vaikutuksia saataneen viiveellä. Tilannetta tulee seurata aktiivisesti ja tilanteeseen positiivisesti vaikuttaviin toimenpiteisiin tulee ryhtyä kaupungin taloustilanteen niin salliessa.

Rakennemuutokseen ja riskeihin varautuminen on taloussuunnitelmassa pidetty nykyisellä tasolla, mutta tarkennettu arvio tarpeesta on syytä huomioida kevään suunnitteluluvuissa.

Toiminnan suunnittelu – strategisten ja operatiivisten sopimusten valmistelu

Kaikki toimialat ovat valmistelleet strategisen sopimuksen, johon on kirjattu sekä taloudelliset että toiminnalliset tavoitteet maaliskuussa päätettyjen suunnitteluraamien mukaan. Tämän lisäksi toimialojen ulkopuolella olevat yksiköt ovat valmistelleet toimintasuunnitelmaan sisällytettäviä talousarviokortteja. Virkamiesvalmiit sopimusluonnokset käsiteltiin kaupunginhallituksen puheenjohtajan kutsumissa neuvotteluissa lauta-/johtokuntien puheenjohtajiston kanssa.

Lauta- ja johtokunnat ovat hyväksyneet sopimukset (asia pöydälle 11.5. kasvatus- ja opetuslautakunnassa) toukokuun aikana. Kaupunginhallitus on käsitellyt sopimukset ja taloustilanteen seminaarissaan 23.-24.5.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että talousarvion hyväksymiseen tarvittava materiaali on valmisteltu varsin pitkälle jo kevään aikana. Suunnitteluprosessia on kehitetty muutoksenhallinnan näkökulmasta, koska nopeasti muuttuva toimintaympäristö edellyttää entistä nopeampaa reagointia.

Strategiset sopimukset toimivat operatiivisten sopimusten raamina. Kaupunginvaltuuston päättämien suunnittelulukujen mukaan tehdään tarvittavat tarkennukset strategiaan sopimukseen, jonka jälkeen viimeistellään operatiiviset sopimukset. Operatiivisissa sopimuksissa tullaan jalkauttamaan strategiset tavoitteet käytännön tekemiseen ja konkreettisempiin tavoitteisiin.

Operatiivisten sopimusten valmistelun yhteydessä saattaa ilmentyä tarpeita tehdä sisällöllisiä täsmennyksiä strategiaan sopimukseen. Lauta- ja johtokuntien tulee hyväksyä operatiiviset sopimukset ja mahdolliset tarkennukset strategiaan sopimukseen 16.9.2016 mennessä.

Toimintasuunnitelman jatkovalmistelun aikataulu

Kh	06.06.2016	Suunnitteluluvut
Kv	20.06.2016	Suunnitteluluvut
Ltk/Jk	16.09.2016*	Strategisten sopimusten mahdolliset tarkennukset
Ltk/Jk	16.09.2016*	Operatiivisten sopimusten hyväksyminen
Kj	17.10.2016	Talousarvioesitys
Kh	24.10.2016	1. Talousarviokäsittely
Kh	07.11.2016	2. Talousarviokäsittely
Kv	14.11.2016	Talousarviokäsittely
Kh	14.12.2016	Talousarvion täytäntöönpano valmis

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	11
Kaupunginhallitus	244	06.06.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	122	20.06.2016	22	

*) Tähän mennessä

Kaupunginjohtaja antaa toimialoille tarkemmat ohjeet toimintasuunnitelman (talousarvio ja –suunnitelma) valmistelusta.

Liite 1 Toimielinkohtaiset käyttötalouden suunnitteluluvut 2017 - 2020

Liite 2 Toimielinkohtaiset investointien suunnitteluluvut 2017 - 2020

Oheismateriaali 1 Strategiset sopimukset

Kaupunginjohtaja Aleksis Randell:

Ehdotus Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle

- että lauta- ja johtokuntien vuosien 2017 - 2020 käyttötalouden suunnitteluluvut vahvistetaan liitteen 1 mukaisesti ja

- että lauta- ja johtokuntien vuosien 2017 - 2020 investointien suunnitteluluvut vahvistetaan liitteen 2 mukaisesti.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Yrttiahon seuraavansisältöinen muutosehdotus raukesi kannatuksen puuttessa:

”Kaupunginhallitus päättää, että osavuosikatsauksen 1/2016 yhteydessä tehdyt leikkaukset palautetaan lautakunnille vuoden 2017 talousarviossa ja suunnittelulukuja muutetaan seuraavasti:

+ 500 000 euroa kasvatus- ja opetuslautakunnalle

+ 300 000 euroa nuorisolautakunnalle

+ 300 000 euroa kulttuurilautakunnalle.”

Kokouksessa asiaa oli selvittämässä johtaja Jukka Laiho.

Kv § 122

Liite 1 Toimielinkohtaiset käyttötalouden suunnitteluluvut 2017 - 2020

Liite 2 Toimielinkohtaiset investointien suunnitteluluvut 2017 - 2020

Oheismateriaali 1 Strategiset sopimukset

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää,

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	12
Kaupunginhallitus	244	06.06.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	122	20.06.2016	22	

- että lauta- ja johtokuntien vuosien 2017 - 2020 käyttötalouden suunnitteluluvut vahvistetaan liitteen 1 mukaisesti ja

- että lauta- ja johtokuntien vuosien 2017 - 2020 investointien suunnitteluluvut vahvistetaan liitteen 2 mukaisesti.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian käsittely kokouksessa

Yrttiaho Sandelinin kannattamana teki seuraavansisältöisen muutosehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää, että osavuosikatsauksen 1/2016 yhteydessä tehdyt leikkaukset palautetaan lautakunnille vuoden 2017 talousarviossa ja suunnittelulukuja muutetaan seuraavasti:

+ 500 000 euroa kasvatus- ja opetuslautakunnalle

+ 300 000 euroa nuorisolautakunnalle

+ 300 000 euroa kulttuurilautakunnalle.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät "jaa", jos "ei" voittaa, on Yrttiahon muutosehdotus tullut hyväksytyksi. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 55 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 9 valtuutettua kannatti Yrttiahon muutosehdotusta, 3 poissa, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Liite 3

Äänestyslista